

Ik hou van Zuid-Holland
waar het goed wonen en werken is

Verkiezingsprogramma
CDA Zuid-Holland 2011-2015

www.zuidholland.cda.nl

Inhoud

Inleiding	4
1 Bestuur	8
2 Duurzame ruimtelijke ontwikkeling	12
3 Mobiliteit en infrastructuur	20
4 Economie	26
5 Samenleving en cultuur	32
6 Financiën	36
Colofon	40

Inleiding

CDA: de partij voor de samenleving

De samenleving, dat zijn wij allemaal. Het CDA kiest voor een samenleving waarin mensen betrokken zijn bij elkaar en zich inzetten om een bijdrage te leveren. De samenleving en niet het individu, de markt of de overheid is de maat van alle dingen. Het versterken van die samenleving, ook in Zuid-Holland, is de opdracht die het CDA de komende jaren wil vervullen.

We doen dat vanuit een inspiratie die voortkomt uit de joods-christelijke traditie. Onze inspiratie is verwoord in vier uitgangspunten die het fundament vormen van onze politieke beweging: gespreide verantwoordelijkheid, publieke gerechtigheid, rentmeesterschap en solidariteit. Deze vier uitgangspunten geven niet alleen inspiratie, maar ook richting aan de politieke keuzes die we maken.

We gaan uit van de kracht van de samenleving zelf. Daarom vindt het CDA dat we de rol van de overheid en in het verlengde daarvan ook van de politiek, niet moeten overschatten. Het tegenovergestelde is echter ook waar: te veel mensen zijn cynisch geworden over de rol van politiek. Dat is niet goed. De roep om betrokken bestuur dat doortastend handelt, vereist dat de overheid weet wat er leeft en weet wat er nodig is. Het CDA kent een diepgewortelde traditie om verantwoordelijkheid te nemen voor het bestuur van ons land, van onze provincie of gemeente. Het CDA is zeer gemotiveerd om die verantwoordelijkheid in de provincie Zuid-Holland ook in de periode 2011-2015 goed in te vullen. Juist in een periode dat onze samenleving kampt met forse tegenwind.

De Statenverkiezingen in 2011 zijn ook van belang voor de samenstelling van de Eerste Kamer. Die wordt namelijk bepaald door de uitslag van de Provinciale verkiezingen. Een sterk CDA in de Eerste Kamer is goed voor de stabiliteit en bestuurskracht van ons land.

Redenen genoeg om in dit verkiezingsprogramma uit te leggen wat het CDA voor ogen heeft om de samenleving te versterken.

Wat doet het CDA voor u?

Het CDA kiest voor het **versterken** van dorpen en steden. Inwoners van Zuid-Holland willen wonen in een veilige en schone stadswijk of in een kleine dorpskern waar voorzieningen beschikbaar zijn. Mensen vormen met elkaar levende gemeenschappen, willen verantwoordelijkheid dragen voor elkaar. Het CDA vindt dat de overheid hieraan haar steentje moet bijdragen, door te investeren in buurt- en jongerenwerk, door het bestrijden van overlast, door zich in te zetten voor winkelvoorzieningen (ook in kleine kernen), door nieuwbouw van woon/zorgvoorzieningen voor ouderen en mensen met een zorgvraag. Het CDA wil investeren in de kwaliteit van wonen en leven. Dit kan bijvoorbeeld door te werken aan minder geluidshinder, schonere lucht door betere ontsluitingen, maar ook door het vergroten van de verkeersveiligheid en door vrijliggende fietspaden aan te leggen.

Het CDA zoekt naar **verbinding**. De stedeling kan niet zonder ruimte om te genieten van de duinen en de kust of het groen en de polders. De inwoner van het groene Zuid-Holland kan niet zonder de onderwijs- en culturele voorzieningen in de stad.

Steden worden steeds levendiger door de aanwezigheid van veel inwoners met verschillende culturen en achtergronden. In kleinere gemeenschappen bestaat weer een heel andere identiteit. Het CDA koestert deze diversiteit en gaat op zoek naar verbindingen. Stad en platteland, oud en jong, allochtoon en autochtoon hebben elkaar nodig om kansen te bieden en te benutten.

Het CDA kiest voor **kwaliteit** in de schaarse **ruimte**, dus geen nieuwe bedrijventerreinen zolang we nog verouderde kunnen herstructureren; geen nieuwe uitbreidingslocaties voor glastuinbouw zonder oude en verspreide glastuinbouwbedrijven te verplaatsen. Geen nieuwe grootschalige woningbouwlocaties zolang we met behoud van de leefbaarheid binnen het bestaande bebouwde gebied nog ruimte kunnen benutten. Kiezen voor kwaliteit betekent ook kiezen voor **schoon** (duurzaam) en mooi. De lucht, de bodem en het water in Zuid-Holland worden steeds schoner en dat moeten we vasthouden en uitbouwen. Herstructurering geeft een impuls aan het energiezuiniger maken van huizen en bedrijfspanden. Bovendien zijn er tal van kansen om onze energievoorziening duurzamer te maken. De provincie geeft hierbij zelf het goede voorbeeld door bijvoorbeeld bij aanbestedingen niet alleen op prijs te selecteren maar ook op de vraag welke aanbieder het meest duurzame alternatief realiseert.

Het CDA staat voor een **ondernemend Zuid-Holland**. Om Zuid-Holland levendig te houden is een bloeiende en veelzijdige economische ontwikkeling noodzakelijk. Wij willen investeren in de ontwikkeling van onze greenports (bloemen, groente, fruit, bollen en bomen), maar ook in het behoud van het Hollandse landschap, van open veen- en weidegebieden en een duurzame akkerbouw. Het CDA zal zich inspannen om verbindingen te leggen tussen mensen in het onderwijs en bedrijven zodat Zuid-Holland een aantrekkelijk thuis blijft voor veel bedrijven. We geven een impuls aan regionale economische ontwikkelingen zoals gebeurt bij de ontwikkeling van een bioscience-park of bij de ontwikkeling van de Oude Rijnzone. Via innovatie wordt een impuls gegeven aan verduurzaming van de productie in bijvoorbeeld de glastuinbouw die ook nog eens leidt tot een sterkere concurrentiepositie.

De inwoner van Zuid-Holland moet zich verplaatsen, kunnen **bewegen**. Dagelijks zijn mensen een fors deel van hun tijd kwijt met het reizen van en naar het werk, school of opleiding. De gebrekkige ontsluiting van veel wijken en steden is een dagelijks terugkerende ergernis voor velen. Mensen willen elkaar ontmoeten en stappen daarvoor in de auto, op de fiets of in het openbaar vervoer. De inwoner van de stad wil graag genieten van het strand en de zee, van de talrijke groene recreatieve voorzieningen. Andersom willen mensen die niet in steden wonen graag gebruik maken van de stedelijke voorzieningen zoals scholen, winkels en culturele voorzieningen. Een goed wegen- en OV-net is absoluut noodzakelijk. Het CDA geeft de komende jaren daarom prioriteit aan mobiliteit. Concreet betekent dit dat we daarvoor een groter deel van het beschikbare provinciale geld beschikbaar zullen stellen.

Het CDA staat voor een **solide financieel beleid**. We realiseren ons dat de provincie niet alles kan en zeker niet alles tegelijk. Door de economische malaise is er minder geld beschikbaar, ook voor de provincie. Het CDA wil dat niet compenseren door meer belasting van de inwoners van Zuid-Holland te vragen. Wij willen geen lastenverzwaring voor onze inwoners. Dat betekent dat er andere keuzes gemaakt moeten worden. Het CDA kiest daarbij voor een scherpe prioriteitstelling: we doen liever één ding goed dan twee half. Dat vraagt om bestuurlijk lef én creativiteit. We zoeken vooraf onze inwoners op als in een bepaald gebied keuzes gemaakt moeten worden en leggen achteraf verantwoording af. We doen dit met herkenbare volksvertegenwoordigers die geworteld zijn in de samenleving van Zuid-Holland.

De rol van de provincie Zuid-Holland

Voor veel burgers is de provincie een onbekende

bestuurslaag. Onbekend maakt in de praktijk onbemind. Onbekend hoeft op zich nog niet eens het grootste probleem te zijn. Het CDA vindt dat vooral gemeenten de meest zichtbare en daarmee ook “eerste” overheid moeten blijven.

De provincie is dus minder zichtbaar, maar neemt niettemin veel besluiten die grote gevolgen hebben voor onze inwoners. Denk aan ruimtelijke ordening, wonen, werken, mobiliteit, milieu, water, samenhang stedelijk en landelijk gebied en de kwaliteit van het landschap en het daarin aanwezige erfgoed. Vanuit de gedachte dat gemeenten, provincies, waterschappen en Rijk ieder doen waar ze goed in zijn, wordt gezocht naar samenwerking om de dienstverlening aan onze inwoners zo goed mogelijk uit te voeren.

De provincie heeft daarmee een eigen, herkenbare plek in de bestuurlijke organisatie van Nederland. Het CDA Zuid-Holland doet daarom niet mee aan populistische uitspraken waarbij enkel wordt ingezet op snelle opheffing van de provincies. Inwoners willen dat er snel concrete oplossingen worden gevonden voor vraagstukken die te groot zijn voor de gemeente en te klein (of te ver weg) voor het Rijk.

1 Bestuur

De provincie is een bestuurslaag met een democratische legitimatie en een open huishouding. De provincie heeft een bestuursstijl die transparant is, gericht op samenwerking en die de taken en verantwoordelijkheden van alle betrokken partners respecteert. Ten opzichte van die partners wordt de inzet van de provincie gekenmerkt door een meewerkende en ondersteunende houding. De provincie moet duidelijk maken waar het provinciaal belang ligt en zich daarop richten. De provincie stelt kwaliteit boven kwantiteit: beter één ding goed doen dan twee half.

Een moderne overheid reageert alert op signalen van burgers uit de samenleving. De mogelijkheden die ICT biedt om de efficiëntie, toegankelijkheid en transparantie van de provincie te bevorderen, worden volop benut. Het durven benutten van deze mogelijkheden is vooral een kwestie van bestuurlijk lef én stijl. De CDA-kandidaten zijn nu juist daarop geselecteerd!

Interactief beleid

De provincie vormt haar beleid interactief: we betrekken onze bestuurlijke partners maar ook burgers en bewonersorganisaties actief en zo vroeg mogelijk bij de vorming van het beleid. Het sluitstuk van interactief beleid is heldere en slagvaardige besluitvorming. Samen met bestuurlijke partners zoals gemeenten, regionale samenwerkingsverbanden en waterschappen werkt de provincie aan een doeltreffende aanpak van gezamenlijke ambities. Meer dan voorheen gebeurt dat op basis van een goede afstemming, heldere afspraken en een duidelijke taakverdeling.

Kerntaken

De provincie richt zich op haar kerntaken. De Commissie Ladders benoemde de volgende kerntaken: ruimtelijke ordening, wonen, regionaal economisch beleid, landelijk gebied,

mobiliteit, milieu en cultureel erfgoed. De Commissie Ladders pleit voor meer samenwerking en partnerschap tussen Rijk, provincies en gemeenten. De provincie stelt bij de uitvoering van deze kerntaken kaders die voor gemeenten, hun samenwerkingsverbanden en waterschappen richtinggevend zijn, waarbij de beleidsvrijheid van die andere overheden wordt gerespecteerd.

We werken aan een heldere en transparante toedeling van bevoegdheden tussen de verschillende bestuurslagen, zodat voor alle inwoners van Zuid-Holland duidelijk is welk bestuurslichaam waarover gaat. Op deze wijze voorkomen we dat mensen van het kastje naar de muur worden gestuurd.

Regels vereenvoudigen

De burgers van Zuid-Holland verwachten een slagvaardige en oplossingsgerichte werkwijze van alle bestuurslagen en dus ook van de provincie. De bestaande wettelijke en recent vernieuwde instrumenten (Wet op de Ruimtelijke Ordening, Crisis- en Herstelwet, Algemene Wet Bestuursrecht) bieden mogelijkheden om sneller en slagvaardiger besluiten te nemen. Waar mogelijk worden regels vereenvoudigd of afgeschaft. Het CDA zet zich ervoor in om binnen de bestuursperiode 2011-2015 het totaal van regels met 10% te verminderen. Het uitvoeren van een 'operatie stofkam' zal daarvoor de eerste aanzet bieden. Regels die niet kunnen worden afgeschaft, moeten slagvaardig worden benut en actief worden gehandhaafd.

Toekomst provinciebestuur

Er wordt heel wat afgepraat over de toekomst van provincies, regio's en waterschappen. De besluitvorming daarover ligt bij de Rijksoverheid. Het CDA discussieert mee zonder taboes. Het CDA wil een zo goed mogelijke bestuursvorm waarin op de meest effectieve

manier doelen worden behaald. De huidige regering heeft het voornemen uitgesproken te komen met voorstellen tot opschaling van het bestuurlijk niveau in de Randstad en tot afschaffing van de WGR+; waterschappen blijven in stand. Zolang de besluitvorming op Rijksniveau niet is afgerond, werken we in de huidige situatie zo goed mogelijk samen met alle bestuurlijke partners. Het CDA gelooft in de eigen kracht van de samenleving bij de oplossing van maatschappelijke vraagstukken. De provincie biedt daarvoor volop ruimte aan burgers, organisaties en instellingen.

Het CDA kijkt verder

Zuid-Holland is de grootste provincie van Nederland met meer dan een vijfde van het aantal inwoners en van de economie van ons land. Dat is een schaal waarop de taken van de provincie op zich goed kunnen worden vormgegeven. Dat laat onverlet dat wij oog hebben voor de noodzaak om vraagstukken die zich op een grotere schaal voordoen aan te pakken, zoals de ontwikkeling van de Randstad, het behoud en de versterking van het Groene Hart en de problematiek van de zuidwestelijke Delta. Samen optrekken in Randstadverband is daarbij van belang, ongeacht of dat gebeurt in een samenwerkingsverband van de betrokken provincies of in een andere bestuurlijke constellatie. Ook met de buurprovincies wordt actief naar samenwerking gezocht voor een efficiënte aanpak van gezamenlijke vraagstukken. Wij gaan ervan uit dat samenwerkingsverbanden voldoende soelaas bieden voor vraagstukken die over provinciegrenzen heen gaan, maar sluiten niet uit dat provinciegrenzen worden gewijzigd. De provincie is zich ervan bewust dat de ontwikkeling van Zuid-Holland in toenemende mate mede afhankelijk is van zijn omgeving, ook op grotere afstand. Daarom is het noodzakelijk, met name in Randstadverband, actief te participeren in Europese instituties en

samenwerkingsverbanden.

Geen schaalvergroting

Openbaar bestuur moet zo dicht mogelijk bij de burger staan. Taken gericht op burgers en bedrijven moeten daarom zoveel mogelijk bij gemeenten worden neergelegd. De provincie geeft gemeenten daartoe ruimte. De provincie staat positief tegenover regionale samenwerking van gemeenten, die voor bepaalde beleidsterreinen (ruimte, wonen, mobiliteit, economie) zelfs onmisbaar is. Het lokaal bestuur wint aan kracht als gemeenten vanwege doeltreffendheid of doelmatigheid samenwerken; de provincie bevordert zulke samenwerking.

Gemeenten zijn en blijven zelf verantwoordelijk voor de inrichting van hun huishouding. Dat houdt ook in dat de zorg voor de eigen bestuurskracht bij iedere gemeente zelf ligt. Wel faciliteert de provincie de kwaliteitsverbetering van het lokaal bestuur. Een periodieke bestuurskrachtmonitor is een nuttig instrument om de kwaliteit van het eigen functioneren te peilen, maar is geen opmaat voor gedwongen herindeling. Waar gemeenten ervoor kiezen de toenemende lokale taken uit te voeren in vergaande samenwerking of samenvoeging, ondersteunt de provincie dat proces. Juist om het bestuur dicht bij de burger te laten, waarbij de burger zich in het bestuur kan herkennen en zich daarbij betrokken kan voelen, wordt schaalvergroting in beginsel niet actief door de provincie nagestreefd. Alleen indien gemeenten daar zelf toe besluiten, is het CDA voor gemeentelijke herindeling. Wel kan de provincie een actieve rol moeten vervullen indien zich concrete structurele knelpunten van bestuurlijke of financiële aard voordoen, die de betreffende gemeenten niet (voldoende) zelf aanpakken en die evident niet anders dan door herindeling zijn op te lossen.

De provincie heeft ook een bijzondere verantwoordelijkheid voor het financieel toezicht op gemeenten. Uitgangspunt daarbij is dat de financiële gezondheid van de gemeente primair een verantwoordelijkheid blijft van die gemeente zelf. De toezichtstaak zal, zeker in een tijd met een forse achteruitgang van de gemeentelijke inkomsten, serieus worden ingevuld door de provincie.

Omdat we willen dat het openbaar bestuur zo dicht mogelijk bij de burger staat, is het CDA geen voorstander van verdere schaalvergroting van de waterschappen.

Concrete keuzes

1.1 De provincie richt zich op haar kerntaken: ruimtelijke ordening, wonen, regionaal economisch beleid, landelijk gebied, mobiliteit, milieu en cultureel erfgoed.

1.2 De provincie vormt haar beleid interactief: we betrekken onze bestuurlijke partners maar ook burgers en bewonersorganisaties actief en zo vroeg mogelijk bij de vorming van het beleid.

1.3 De provincie richt zich op samenwerking met bestuurlijke partners, met respect voor ieders eigen taken en verantwoordelijkheden, op basis van goede afstemming en duidelijke taakverdeling.

1.4 De bestuursstijl van de provincie kenmerkt zich ook door het durven loslaten. Het CDA zet zich in voor vereenvoudiging en reductie van het totaal van regels met minimaal 10% in deze bestuursperiode, onder meer door een 'operatie stofkam'. Resterende regels moeten worden gehandhaafd.

1.5 De inspanningen om voor de Randstad relevante Europese besluitvorming te beïnvloeden, worden voortgezet.

1.6 De provincie ondersteunt de kwaliteitsverbetering van het lokaal bestuur en bevordert regionale samenwerking door gemeenten.

1.7 Het CDA is alleen voor gemeentelijke herindelingen indien gemeenten daar zelf toe besluiten, dan wel indien zich concrete structurele bestuurlijke of financiële knelpunten voordoen die niet anders dan door herindeling zijn op te lossen.

1.8 In afwachting van een kabinetsvoorstel tot opschaling van het bestuurlijk niveau in de Randstad, zoekt Zuid-Holland samenwerking met de andere Randstadprovincies om daadkrachtig en efficiënt gezamenlijke vraagstukken te kunnen aanpakken.

1.9 Als de effectiviteit van het bestuur daarom vraagt, zijn correcties van de provinciegrenzen niet uitgesloten.

1.10 Om de afstand tussen burger en bestuur zo klein mogelijk te houden, vindt geen verdere schaalvergroting van waterschappen plaats.

2 Duurzame ruimtelijke ontwikkeling

In Zuid-Holland strijden vele uiteenlopende functies om schaarse ruimte. De schaarse ruimte schept een bijzondere verantwoordelijkheid waarbij duurzame ontwikkeling geen luxe maar absolute noodzaak is. Onder geen beding mag de leefbaarheid voor nu en voor de toekomst uit het oog worden verloren. De groei van de bevolking en de economie zal naar verwachting de komende jaren beperkt blijven. Dat betekent dat ook een toenemend ruimtebeslag voor wonen en werken niet meer vanzelfsprekend is. De aandacht kan en moet daarom verschuiven van kwantiteit naar **kwaliteit**.

Omslag in het denken over wonen

Het CDA stelt in Zuid-Holland inwoners centraal, ongeacht of ze wonen in verstedelijkte gebieden of op het platteland. We kiezen voor **sterke steden** en **sterke dorpen** die we met elkaar **verbinden**. In het provinciaal beleid komt dat tot uitdrukking in een focus op de kwaliteit van het wonen, werken en vrijetijdsbesteding. Bij een kentering in de demografische ontwikkeling (in sommige plaatsen zelfs bevolkingskrimp) betekent zorg voor de kwaliteit van het wonen dat de aandacht zich meer richt op het herstructureren van oude woonwijken en het leefbaar houden van steden en dorpen dan op grootschalige uitbreiding. Planmatige, grootschalige woningbouw moet weer plaats maken voor organische groei met nadruk op kwaliteit. Dit betekent een herwaardering van de Nederlandse traditie, waarin geen grootschalige nieuwbouwwijken worden neergelegd, maar nieuwe woningen ofwel aansluiten op de bestaande bebouwing en stratenstructuur, of binnen een kern worden gerealiseerd.

Zorg voor de kwaliteit van het werken betekent ook dat bestaande bedrijventerreinen hoogwaardig en toekomstbestendig (duurzaam) gebruikt kunnen worden. Ook bij bedrijventerreinen, waarbij we glastuinbouw meerekenen, geldt de keuze voor het verbeteren

van het bestaande boven het benutten van nieuwe ruimte.

Bij de keuze voor kwaliteit hoort ook de zorg om bereikbaarheid, luchtkwaliteit en waterveiligheid. Bij kwaliteit van wonen hoort, zeker in de volle Randstad, goed aangelegd groengebied dat inwoners recreatief kunnen gebruiken. Groen en water willen we zoveel mogelijk aaneensluiten. Die positieve keuze voor groen en water zal wat het CDA betreft ook vastgelegd en beschermd worden in de provinciale plannen.

Stad en dorp: niet of-of maar en-en

De leefbaarheid en kwaliteit van grote delen van onze steden staan onder druk. De aantrekkelijkheid van de stad moet vergroot worden, zeker voor gezinnen met opgroeiende kinderen die nu nog wegtrekken. Juist die gezinnen zorgen voor draagvlak voor voorzieningen en het behoud van het sociale cement in onze samenleving. Dat betekent gerichte keuzes op het gebied van de woningmarktprogrammering, waarbij stad en omliggend platteland elkaar niet moeten beconcurreren maar juist aanvullen. In de komende periode zal er extra aandacht moeten zijn voor de samenhang tussen stedelijk en landelijk gebied in onze provincie. Te vaak wordt daarbij in of-of termen gedacht. Of prioriteit aan het landelijk gebied (van oudsher wordt die keuze vaak op het CDA geplakt) of prioriteit aan de stedelijke ontwikkeling. De enige keuze die echt van belang is voor de burgers in onze provincie is en-en. Stad en platteland hebben elkaar, meer dan ooit, nodig. Het leggen van deze verbindingen is een kernopgave waar het CDA zich in de komende jaren aan verbindt. De overgang tussen stad en land dient vloeiender en natuurlijker te worden. De Wet op de Ruimtelijke Ordening biedt daarvoor ook nieuw instrumentarium.

Leefbaarheid

Zowel in de steden als op het platteland speelt het thema leefbaarheid een hoofdrol in het dagelijks leven van de bewoners. Dat komt in verschillende facetten naar voren:

- Het CDA wil dat leefbaarheid het leidende motief is in de aanpak van wijken en buurten
- Het CDA wil leefbaarheid verbeteren door beter ontwikkelde mobiliteitsnetwerken (van en naar werk, school, sociale verplichtingen, vrije tijdsbesteding)
- Het CDA wil leefbaarheid verbeteren door recreatieve fietspaden
- Waar leefbaarheid niet goed is geborgd (verloedering van oude woonwijken), komt de veiligheid in het gedrang. Ook hier is de oplossing vooral het verbeteren van het bestaande door herstructurering van de oude woonwijken in plaats van het ontwikkelen van nieuwe, grootschalige woningbouwlocaties. Kwaliteit is gebaat bij het beperken van de woondichtheid om overmatige concentratie te vermijden (iedere buurt zijn eigen groengebiedje).
- Waar op het platteland niet meer in elke dorpskern een basisvoorzieningenniveau te handhaven is, zullen keuzen moeten worden gemaakt. Voorzieningen moeten in ieder geval bereikbaar blijven door concentratie in de best bereikbaar (te maken) kernen. Het voortouw ligt bij gemeenten. De provincie helpt hierbij.

De nadruk op kwaliteit geldt ook voor de vormgeving van de leefomgeving in stad en land. Dat is ook nodig, want met alleen het argument 'groei' krijg je geen draagvlak. Behoud van cultureel erfgoed en wat er aan weidsheid in Zuid-Holland nog over is zijn daarbij belangrijke uitgangspunten. Bijzondere aandacht verdienen daarbij de nationale landschappen Groene Hart en Hoeksche Waard.

De provincie stelt vooraf kaders voor gemeenten en regio's waar het gaat om

programmeringsvragen op het gebied van wonen en werken. De provincie zal ook verantwoordelijkheid nemen als gemeenten er op dit gebied in regionaal verband niet goed uitkomen. Dat geldt met name in gebieden waar de provincie in complexe gevallen helpt met het opzetten van een integraal ruimtelijk project.

Concrete keuzes:

- 2.1 Kwaliteit en functionaliteit zijn leidend voor ruimtelijke keuzes. Kwalitatieve toetsing van plannen krijgt daarom een belangrijker rol in de ruimtelijke regelgeving. Invulling daarvan is vooral een decentrale verantwoordelijkheid.
- 2.2 Herinvulling van bestaande ruimte (wonen, werken) gaat boven gebruik van 'nieuwe ruimte'. Dit betekent dat zowel voor wonen en bedrijventerreinen als bijvoorbeeld bij glastuinbouw en mobiliteit eerst gekeken wordt hoe de bestaande ruimte beter kan worden benut en of via meervoudig ruimtegebruik een extra beslag op de ruimte kan worden voorkomen voordat naar uitbreiding van contouren wordt gekeken.
- 2.3 Het CDA wil meer samenhang tussen stad en (omliggend) platteland en maakt gebruik van de instrumenten die de nieuwe Wet op de Ruimtelijke Ordening biedt.
- 2.4 Leefbaarheid in de kleine kernen vereist de bereikbaarheid, waar mogelijk met openbaar vervoer, van een basisvoorzieningenniveau.
- 2.5 Leefbaarheid in de steden is gebaat bij kansen voor gezinnen, onder andere door meer diversiteit in woningbouw, goede opvang- en onderwijsvoorzieningen, behoud van economische vitaliteit én een prima verbinding (ruimtelijk, mobiliteit) met een toegankelijk platteland.
- 2.6 Om de samenhang in de ruimtelijke

ontwikkeling van stad en land te bevorderen moet de huidige ruimtelijke regelgeving veranderen. Grenzen tussen bebouwing en groen mogen flexibeler worden, zonder dat dit ten koste gaat van het landschap.

2.7 De leefbaarheid op het platteland is gediend met een ruimhartig toestaan van herbestemming van overbodig geworden agrarische gebouwen mits men zich realiseert dat de bedrijfsvoering van het bedrijf niet mag worden gehinderd. Het gaat daarbij om herbestemming tot woning en in het gebied passende bedrijvigheid zoals recreatie, toerisme, kinderopvang en andere activiteiten die passen op het platteland. Actief beleid om verkrotting in de dorpskernen en langs de linten tegen te gaan wordt gestimuleerd.

2.1 Wonen

Binnen onze provincie zijn er forse regionale verschillen in de woningmarkt. In grote delen is er nog altijd sprake van (vraag)druk, in andere delen dreigt krimp. Hoe verschillend de uitgangssituaties ook zijn; de keuze voor kwaliteit boven kwantiteit is de constante in de oplossingsrichting.

Het thema wonen moet in het ruimtelijk beleid gekoppeld worden aan thema's als recreatie, groen en werken. Daarbij kiezen wij voor het zoveel mogelijk bouwen binnen bestaand stedelijk gebied en bestaande kernen. Dat ondersteunt het voorzieningenniveau, sluit aan bij bestaande infrastructuur en beperkt verdere aantasting van de groene ruimte in Zuid-Holland. Voorwaarde is wel dat de leefbaarheid, zoals die bijvoorbeeld tot uitdrukking komt in groen- en recreatiegebied binnen de stad, niet verslechtert. Er zal dus sprake zijn van een meer organische groei, met nadruk op kwaliteit.

Voor de komende tien jaar is buiten de bestaande bebouwing alleen grootschalige

ontwikkeling voorzien in Valkenburg en de Zuidplaspolder. De provincie heeft meer mogelijkheden om bovenlokale (binnen de regio) en zelfs bovenregionale (tussen de regio's) keuzes te maken in de woningprogrammering. Het CDA vindt dat de provincie die mogelijkheden moet benutten, vooral gericht op verbetering van de kwaliteit en leefbaarheid. De provincie bevordert dat gemeenten door regionale samenwerking tot effectieve afspraken komen. Waar deze afspraken er niet zijn of niet worden nagekomen, zal de provincie in het uiterste geval haar wettelijke instrumenten inzetten.

Om de bestaande woningvoorraad beter te benutten (scheefwonen voorkomen, doorstroming realiseren, aansluiting wonen-zorg-welzijn, meergeneratiewoningen, verbetering van duurzaamheid en energieprestaties van de woningen) zullen gemeenten in de eerste plaats aan de slag moeten met hun woonvisie. Daaruit volgen dan de prestatieafspraken met corporaties en marktpartijen. De provincie stimuleert het gebruik van deze bestaande instrumenten. Creatieve nieuwe mogelijkheden zoals het ombouwen van leegstaande kantoren naar woningen of flexibel en verplaatsbaar bouwen om zo voor bepaalde groepen (jongeren, studenten) tijdelijk in een behoefte te voorzien, worden benut.

Concrete keuzes:

2.8 Verbeteren van de kwaliteit van de woningvoorraad is de centrale inzet van het provinciaal beleid voor wonen.

2.9 Voor woningbouw worden behalve Valkenburg en de Zuidplaspolder geen grote nieuwbouwlocaties meer ontwikkeld.

2.10 Het bestaande instrumentarium (woonvisie, prestatieafspraken) moet door gemeenten en hun partners beter benut worden

om doelen als doorstroming, aansluiting wonen-zorg-welzijn en verbetering van duurzaamheid te realiseren.

2.11 Zonder de doelstelling achter de bestaande 30%-eis van sociale woningbouw los te willen laten, wordt gekozen voor een per regio gedifferentieerde norm gericht op regionale volkshuisvestingsdoelen (realiseren kwaliteit, doorstroming en verbetering functioneren van de regionale woningmarkt). In deze norm wordt ook meegenomen de behoefte aan huisvesting voor ouderen/senioren. Daarbij wordt geanticipeerd op zo lang mogelijk zelfstandig en levensloop bestendig wonen.

2.12 Gemeenten in het Groene hart, in de Hoeksche waard en op Goeree Overflakkee dienen voldoende ruimte te hebben om te bouwen voor migratiesaldo 0.

2.13 Om woon-werkverkeer terug te dringen wordt onder meer functiemenging van wonen en werken op grotere schaal mogelijk gemaakt en wordt telewerken bevorderd door verbetering van de glasvezelinfrastructuur.

2.14 Mogelijkheden om leegstaande gebouwen een andere (tijdelijke) bestemming te geven worden benut, evenals nieuwe mogelijkheden zoals flexibel en verplaatsbaar bouwen om zo tijdelijk in een behoefte van een bepaalde groep te voorzien, bijvoorbeeld voor jongeren en studenten. Het inzetten van botels (hotelschepen) zou een serieuze bijdrage kunnen betekenen om jongeren en studenten tijdelijk te huisvesten.

2.2 Natuur en recreatie

De biodiversiteit in Zuid-Holland neemt af. Behoud van natuur en het creëren van nieuwe natuur is daarom nodig. Het CDA is dan ook voorstander van een zo snel mogelijke afronding van de ecologische hoofdstructuur.

Daarbij moet meer nadruk komen te liggen op de mogelijkheden en betrokkenheid van boeren, onder andere in de vorm van agrarisch natuurbeheer. Dit betekent dat minder agrarisch gebied wordt opgekocht voor omzetting in natuur. Onduidelijkheid over de toekomst van agrarische bedrijven is funest voor hun ontwikkelingsmogelijkheden. Waar nog nodig, zal de provincie aankopen met volledige schadeloosstelling, eventueel met hantering van het onteigeningsinstrument. De zekerheid van de toekomst van agrarische bedrijven wordt ook bevorderd door het verlengen van de contractduur voor agrarisch natuurbeheer.

Voor de leefbaarheid zijn voldoende recreatiemogelijkheden vereist, in de stad, aan de stadsranden en in het buitengebied. Er zal in de komende jaren geen geld zijn voor grote nieuwe recreatiegebieden. Het CDA denkt daarom meer aan versterking van de recreatieve verbindingen met het platteland en het bevorderen van recreatief medegebruik van agrarisch- en natuurgebied. We willen dat de inwoner van Zuid-Holland kan genieten van al het moois dat de provincie biedt: zowel in de stad als daarbuiten. We schenken hierbij in het bijzonder aandacht aan de mogelijkheid om Zuid-Holland op de fiets, wandelend of vanaf het water te verkennen. Het beheer van recreatiegebieden in de provincie wordt gereorganiseerd, waarbij gemeenten/ recreatieschappen de eerste verantwoordelijkheid nemen en de provincie meer afstand houdt dan nu het geval is. In de exploitatie van recreatiegebieden wordt meer ruimte geboden aan commerciële en maatschappelijke initiatieven.

Concrete keuzes:

2.15 Minder agrarisch gebied opkopen voor natuur; meer agrarisch en particulier natuurbeheer met een reële beloning en langere contractduur met afstemming van de

natuurdoelstelling op agrarisch natuurbeheer. Sneller duidelijkheid over functieverandering voor agrariërs en zondig de EHS-doelstelling bijstellen.

2.16 Bij de functieverandering van agrarisch gebied kunnen meer mogelijkheden geboden worden zoals het kamperen en recreëren bij de boer. Daarnaast kan het ontwikkelen van stadscampings in een behoefte voorzien.

2.17 Meer aandacht voor recreatieve verbindingen, recreatief medegebruik van natuur en agrarisch gebied, meer benutten van eigendommen van waterschappen en gemeenten en versterking van de exploitatie van recreatiegebieden, met inachtneming van de eisen die een gezonde agrarische bedrijfsvoering stelt. De aanleg van fietspaden met een dubbelfunctie; recreatief en woon-werkverkeer krijgen prioriteit.

2.18 De voorzieningen voor dagrecreatie in de buurt van stedelijk gebied, in het Groene hart en aan de kust worden versterkt.

2.19 De provincie streeft naar het stapsgewijs realiseren van vrije doorvaarten bij bruggen voor schepen (pleziervaart) tot 2,50 meter hoog, waar dat mogelijk is. Een en ander conform het model zoals dat in Friesland al gebruikelijk is.

2.3. Water

Water is leidend in de ruimtelijke ordening wordt wel gezegd. In ons laag gelegen Zuid-Holland is dit al eeuwen het geval. De recente overlast, o.a. in het Westland, ligt nog vers in het geheugen. Het waterbeheer in Zuid-Holland richt zich op vergroting van waterveiligheid, de waterkwaliteit en het waarborgen van de voorziening van voldoende zoet water.

Voor de waterveiligheid is snelle uitvoering van de adviezen van de Deltacommissie cruciaal.

In de toekomst zal de zeespiegel verder stijgen en er worden hogere piekafvoeren van de grote rivieren verwacht. Investerings in veiligheid zijn daarom noodzakelijk. Bij verdere zeespiegelstijging is een sluis in de Nieuwe Waterweg of Nieuwe Maas een te onderzoeken optie. De Maeslantkering zal bij een zeespiegelstijging van enkele tientallen centimeters niet langer voldoen.

Zout en zoet water

Naast de waterveiligheid heeft het waarborgen van voldoende zoet water voor het CDA prioriteit. De landbouw en de Greenports in Zuid-Holland verdienen bescherming, net zoals de drinkwatervoorziening voor de burgers van Zuid-Holland. Het CDA staat daarom kritisch ten aanzien van maatregelen die zout water verder landinwaarts toelaten, zoals verzilting van het Volkerak-Zoommeer voor de bestrijding van blauwalg. De laatste jaren neemt het probleem van blauwalg af en het CDA Zuid-Holland vraagt zich af of het verzilten een duurzame oplossing is. De intrekking van het Kierbesluit houdt het Haringvliet als zoetwaterbekken in stand.

Extreme regenval

Het CDA wil de afspraken uit het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) over voldoende waterberging nakomen, ook in de bebouwde gebieden. Vanuit de taak van onze provincie voor de ruimtelijke ordening zullen we er zorg voor dragen dat bij ruimtelijke ontwikkelingen voldoende rekening wordt gehouden met extreme regenval. Een goede waterkwaliteit vraagt onder andere om zorgvuldige uitvoering van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW).

De provincie ziet erop toe dat de waterschappen zich voldoende inzetten om samen met het Rijk deze taken op te pakken. Daar waar hulp nodig is, ondersteunt de provincie de waterschappen en geeft zij via haar ruimtelijke ordeningstaak handvatten om hier invulling aan te geven.

Concrete keuzes:

2.20 Via de provinciale ruimtelijke ordeningstaak de waterveiligheid voor nu en de verdere toekomst veilig stellen.

2.21 Snelle aanpak uitvoering noodzakelijke waterveiligheidsmaatregelen, onder meer de no regret maatregelen die zijn genoemd door de Deltacommissie.

2.22 Het waarborgen van duurzame zoetwatervoorziening voor land- en tuinbouw, industrie en drinkwatervoorziening.

2.23 Verder uitvoering geven aan het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) en de Kaderrichtlijn Water (KRW). Inzet dient een robuust watersysteem te zijn.

2.24 Binnen de doelstellingen van de PKB-PMR wordt in het gebied het Buitenland van Rhoon gestreefd naar meer agrarisch natuurbeheer.

2.4. Milieu

De belasting van het milieu in het drukke Zuid-Holland vraagt om een actief beleid van de provincie. Centraal staan daarin het vergroten van de externe veiligheid, het bevorderen van de leefbaarheid en gezondheid, en de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen. We streven naar **schoon** en **duurzaam**.

Strikte handhaving

De provincie ziet in het kader van de Wet op de Ruimtelijke Ordening toe op de naleving van het externe veiligheidsbeleid van het Rijk door de gemeenten, maar stelt daarbij geen eigen, verdergaande eisen. Zij handhaaft bij de meest risicovolle bedrijven strikt de door haar verleende vergunningen.

De provincie zet zich in voor het terugdringen van vervoer van gevaarlijke stoffen over weg, water en spoor, als dit vervoer leidt tot overschrijding van risiconormen.

Het grootste knelpunt, het spoorvervoer door de Drechtsteden, moet op den duur worden opgelost door een apart goederenspoor om de Drechtsteden. Op korte termijn worden tussenmaatregelen genomen (veiliger spoor, langzamer rijden, vervoer bij voorkeur 's nachts).

Geluidhinder

Leefbaarheid en gezondheid zijn gediend met vermindering van de uitstoot van gevaarlijke stoffen, van geurhinder en van geluidhinder. Afvalverwerking en/of -beheer mag geen nadelige consequenties hebben voor de gezondheid van burgers in de directe omgeving. Speciale aandacht gaat naar de beheersing van de geluidhinder door het vliegverkeer op Rotterdam/The Hague Airport en Schiphol en de onaanvaardbare extra overlast van het HSL-tracé.

Er is de afgelopen jaren fors ingezet op verbetering van de luchtkwaliteit in het belang van de gezondheid van onze inwoners. Het beleid is gericht op schonere auto's, meer vervoer over water en spoor. Tal van andere maatregelen die de luchtkwaliteit verbeteren, worden voortgezet. Het terugdringen van de CO₂-uitstoot in Zuid-Holland met 20% in 2020 blijft een speerpunt van de provincie. Daartoe bevordert zij actief de mogelijkheden om energie te besparen en de inzet van alternatieve energiebronnen. Vergisting van groen restafval wordt gestimuleerd. Windenergie wordt bij voorkeur op zee en in de Rotterdamse haven geconcentreerd. Het Groene Hart blijft verder vrij van windmolens. Nuttig gebruik van CO₂, bijvoorbeeld in de glastuinbouw, en opslag van CO₂ in lege gasvelden onder de Noordzee leveren ook een bijdrage. De provincie moet meer maatregelen nemen om de CO₂ uitstoot door files te verminderen en duurzame vormen van vervoer te stimuleren, zoals aansluitpunten voor biobrandstoffen, aardgas en elektrische

auto's en voor walstroom voor de binnenvaart.

Bij de ruimtelijke ontwikkeling probeert de provincie energievragers en -aanbieders bij elkaar te brengen. Het in beeld brengen van mogelijkheden voor bijvoorbeeld aardwarmte, warmte- en koudeopslag en restwarmtebenutting zal het gebruik ervan een enorme impuls geven. Het realiseren van dergelijke initiatieven wordt zo eenvoudig mogelijk gemaakt. Indien dat nodig is, wordt regelgeving hiervoor aangepast.

Concrete keuzes:

2.25 Er worden maatregelen genomen om het vervoer van gevaarlijke stoffen zo veilig mogelijk af te wikkelen (met name in de Drechtsteden). Tevens moet het spoortraject Rotterdam-Kijfhoek zo snel mogelijk worden voorzien van het beveiligingssysteem ERMTS zodat dit ook voldoet aan de richtlijnen van de Europese Unie.

2.26 (Cumulatie van) geluidhinder van wegverkeer, vliegverkeer en spoorwegverkeer (o.a. HSL en Betuwelijn) moet worden teruggedrongen.

2.27 Het CDA Zuid-Holland zet in op verdere verbetering van de luchtkwaliteit in het belang van de gezondheid van onze inwoners.

2.28 CO₂-uitstoot terugdringen met 20%, door besparing, nuttig gebruik (bv. in de tuinbouw) en de inzet van alternatieve energiebronnen.

2.29 Bij het grootschalig opwekken van elektrische energie wordt maximaal gestimuleerd dat het overschot aan warmte nuttig ingezet wordt. Op die manier is het thermisch rendement van de energieopwekker vele malen groter en wordt het milieu minder belast.

2.30 Het CDA Zuid-Holland is

voorzitter van kleinschalige duurzame energieprojecten die ook stedelijk goed zijn in te passen. Er wordt ingezet op de bouw van biovergistingsinstallaties voor groen restafval en voor warmte- en koudeopslag onder utiliteitsgebouwen. Ook bio-energiecentrales in wijken en zonnepanelen op daken zijn goede manieren om de CO₂-uitstoot naar beneden te brengen.

2.25 Windmolens worden bij voorkeur geplaatst in zee en het Rotterdamse havengebied en verder langs grote wateren en infrastructures, maar wel met respect voor de waarde van het landschap en het uitzicht vanuit badplaatsen.

2.26 Er wordt actief ingezet om de getijdencentrale in de Brouwersdam tezamen met diverse partners te gaan realiseren, om een invulling te geven aan de opgave van duurzame energie en om de kwaliteit van de natuur in de Grevelingen te verbeteren.

2.27 Meewerken aan optimalisering van de plannen voor dure woningbouw in de Westlandse Zoom door vermindering van op te heffen glasareaal en heroverweging van de beperkingen in Monster-Noord.

3 Mobiliteit en infrastructuur

Een kerntaak van de provincie is het verbeteren van de bereikbaarheid. We staan daarbij voor enorme opgaven, zoals het aantrekkelijker maken van het openbaar vervoer (OV) en het aanpakken van files. Files belemmeren economische ontwikkeling, ze zijn slecht voor het milieu en ze verstoren het sociale leven. Het CDA wil de bereikbaarheid daarom verbeteren en zet daar alle vormen van mobiliteit voor in. Daarbij hanteren we de volgende uitgangspunten:

3.1 Eerst bewegen dan bouwen

Onbereikbare woonwijken of bedrijventerreinen zijn voor het CDA onbestaanbaar. Is een ontwikkellocatie bekend, zoals de Zuidplaspolder, de Merwedezone, de Oude Rijnzone en de as Leiden–Katwijk, dan wordt een goede bereikbaarheid door openbaar vervoer en over de weg verzekerd, voorafgaand aan de ruimtelijke ontwikkeling. Om woon-werkverkeer terug te dringen wordt onder meer de combinatie van wonen en werken op grotere schaal mogelijk gemaakt en wordt telewerken bevorderd door verbetering van de glasvezelinfrastructuur.

3.2 Meer van de huidige opcenten investeren in mobiliteit

Het CDA wil een groter aandeel van de opbrengst van het provinciale deel van de motorrijtuigenbelasting (de zogenaamde “opcenten”) gebruiken voor mobiliteit. Geen verdere verhoging van de opcenten maar de bestaande inkomsten uit opcenten benutten waarvoor ze zijn bedoeld: bewegen! Het CDA wil de maatregelen uit het meerjarenprogramma infrastructuur – extra wegcapaciteit, uitbreiding van OV en fietsmogelijkheden – realiseren, omdat deze hard nodig zijn om de bereikbaarheid te verbeteren.

3.3 Versterken van het samenhangend mobiliteitsnetwerk

De komende jaren zal de bereikbaarheid alleen verbeteren als de verschillende vervoerswijzen in samenhang worden aangepakt. Het CDA blijft voorstander van een vrije keuze van vervoer, maar wil het gebruik van duurzame vervoersmiddelen veel aantrekkelijker maken. Dat vereist onder meer de volgende maatregelen:

3.3.1 Versterking van het wegennet

De komende jaren wordt er onder meer in mobiliteit geïnvesteerd door versterking van het provinciale wegennet en aansluitingen op hoofdwegen. Dit gebeurt door capaciteitsuitbreiding op essentiële delen van het provinciale wegennet en de aanleg van ontbrekende schakels. Een gedegen onderhoud van de bestaande infrastructuur zorgt tegelijkertijd voor een betere doorstroming.

3.3.2 Versterken van duurzame vormen van vervoer

Voor het verbeteren van leefbaarheid en bereikbaarheid wordt geïnvesteerd in duurzame vormen van vervoer. Het CDA wil OV gebruik aantrekkelijker maken door kortere reistijden, goede aansluitingen met weinig wachttijd en het verbeteren van kwaliteit en comfort. Er moet geïnvesteerd worden in het verbeteren van de doorstroming van bussen, het realiseren van OV-knooppunten met zo kort mogelijke overstaptijd en hoogwaardige vormen van OV zoals het Stedenbaanconcept en lightrailverbindingen. Voor het verbeteren van de samenhang in de vervoersketen moeten er meer veilige fietsenstallingen en parkeergelegenheden bij haltes komen.

3.3.3 Duurzaam veilig met de fiets

Door betere intergemeentelijke en bovenregionale fietsverbindingen te realiseren, kiezen mensen vaker voor de fiets, recreatief en voor woon-werkverkeer. In het woon-werkverkeer kan de fiets het in een aantal

gevallen goed opnemen tegen de auto. Daarvoor zijn wel goede fietsverbindingen nodig waarbij niet het recreatief gebruik voorop staat maar de snelheid in de verbindingen.

3.3.4 Slimmer reizen

Naast uitbreiden en beter verbinden kan slimmer gebruik worden gemaakt van bestaande mogelijkheden. Verkeer moet worden verleid om de gewenste wegen te gebruiken, door wegen daarvoor optimaal in te richten. We werken verder aan het kwaliteitsnet goederenvervoer. Met investeringen in dynamisch verkeersmanagement, aanpassingen aan wegen (rotondes, drempels), doelgroepstroken, routing, bewegwijzering en het beschikbaar stellen van dynamische route-informatie wordt de doorstroming bevorderd. Het provinciale wegennet moet vooral dienen voor het regionale verkeer. Een goed rijkswegennet verlaagt de druk op het onderliggend wegennet.

3.3.5 Betere spreiding

Een andere mogelijkheid is een betere spreiding van goederenvervoer over alle modaliteiten. Files op de weg maken spreiding naar water en spoor wenselijk. Vervuilend watertransport, niet rendabele investeringen en open bruggen zijn daarbij hindernissen. Waar mogelijk wil het CDA bijdragen aan het aanleggen van nieuwe loswallen en ligplaatsen voor de beroepsvaart. Om de vaarwegen veilig en goed bevaarbaar te houden, wordt onderhoud van vaarwegen en bruggen goed op orde gehouden en investeren we in centrale brugbediening en vaarwegbegeleidingssystemen. Om de luchtkwaliteit te verbeteren wil het CDA voorzien in walstroom-aansluitingen. Andere manieren van slimmer reizen zijn het inzetten van Collectief Vraagafhankelijk Vervoer daar waar buslijnen niet meer rendabel zijn en het toepasbaar maken van moderne technologie in de auto (zoals actuele verkeersinformatie en routesuggesties).

3.4 Daadkrachtig besluiten

Snelheid, communicatie, samenwerking en zorgvuldigheid zijn kernwoorden bij besluitvorming en uitvoering. Het CDA ziet de volgende verbetermogelijkheden:

- a. door vroegtijdige inspraak van alle belanghebbenden kunnen eindeloze procedures en alsmaar studeren op nieuwe varianten worden voorkomen. Termijnen worden streng bewaakt. Zit de ene procedure tegen, dan wordt een ander project opgepakt.
- b. parkeren, leefomgeving, geluidhinder en luchtkwaliteit maken onlosmakelijk onderdeel uit van mobiliteit en besluitvorming over mobiliteit.
- c. bij elk besteedbaar budget is een optimale inpassing, die de leefbaarheid voor mensen vergroot, wenselijk. De provincie maakt zich sterk voor een duurzame bundeling van infrastructuur, groen en ruimte, zoals bij de Integrale Benadering Holland Rijnland en de Integrale Ontwikkeling tussen Delft en Schiedam.
- d. 1 plus 1 is 3. Gemeenten, provincies en Rijk beslissen ieder voor zich als het op hun wegen aan komt. Voor effectief beleid is regelmatige onderlinge afstemming essentieel.
- e. extra investeren in bereikbaarheid is mogelijk door publiek-private samenwerking.

Concrete keuzes:

3.1 Als uitwerking van het motto 'eerst bewegen, dan bouwen' wil het CDA pas woningbouw op Valkenburg, na aanleg van de Rijnlandroute en de Rijn Gouwelijn.

3.2 Het aandeel van de opbrengst van de opcenten dat in de provinciale begroting beschikbaar is voor mobiliteit, moet worden verhoogd van tweederde naar driekwart. Het bedrag aan opcenten dat de burger betaalt, gaat niet omhoog.

3.3 Versterking van het wegennet krijgt

concreet vorm door:

- 3.4 Het afmaken van lopende projecten, zoals
- o de verbeterde gebiedsontsluiting van het sierteeltcluster in Boskoop
 - o de N209 (Nieuwe Hoefweg, Bergschenhoek, Doenkade)
 - o de rotonde bij Bergambacht
 - o de N207 bij de containerterminal Alphen
 - o de Zuidwestelijke Randweg Gouda
 - o wegvakken op de N210 in de Krimpenerwaard
 - o aanpassingen van de N223 in Westland/ Middenelfland
 - o de Hartelcorridor (N218)
 - o het afwaarderen van de N468 conform de IODS overeenkomst
 - o aanpassingen op de N215 bij Melissant.

- 3.5 Projecten voortvarend van voorbereiding naar realisatie brengen, zoals
- o de ontsluiting van de Zuidplaspolder met de Moordrechtboog en nieuwe aansluiting N456 op A-20
 - o de Maximabrug
 - o de Harnachknoop (N211),
 - o N207 tussen Leimuiden-Alphen (passage Leimuiden, wegvak Alphen-Kruisweg, aanleg busbaan)
 - o de N459 bij Reeuwijk-Brug
 - o de Westelijke randweg Waddinxveen
 - o de Verlengde Veilingroute/zuidelijke Randweg Naaldwijk (N222) met de aansluiting op de A20 (3 in 1 project)
 - o de Rijnlandroute.

De Rijnlandroute moet een adequate oplossing bieden voor de verkeersproblematiek en zodanig duurzaam worden ingepast in de omgeving dat de groene buffer zo veel mogelijk wordt ontzien.

- 3.6 Projecten klaar maken voor uitvoering, zodra er financiële middelen beschikbaar komen (overprogrammering), zoals

- o de integrale verbreding van de N207 in relatie met de N459
- o de vervolmaking van de Westelijke randweg Waddinxveen
- o de aansluiting tussen de N205-N206 in het grensgebied met Noord-Holland
- o de verbetering van de ontsluiting van Voorne-Putten via de N57
- o de tunnel Hazerswoude-Dorp N209 aanleggen als onderdeel van de Noord-Zuid verbindingen in de N207 corridor
- o de aansluiting van Flora Holland op de A44
- o capaciteitsverhoging van de Algeracorridor N210.

3.7 Evenveel investeren in beheer en onderhoud als in de afgelopen vier jaar, waarin ruim 300 kilometer provinciale weg werd opgewaarderd en ingericht volgens het model duurzaam veilig.

3.8 Inzetten voor de leefbaarheid van dorpen door maatregelen te steunen die ongewenst verkeer verleidt naar gewenste wegen.

3.9 Het CDA vindt dat de provincie het Rijk moet aansporen om ernstige knelpunten in het rijkswegennet op te lossen, zoals de A15, de Beneluxcorridor, A13, A16, A4 Corridor, A12/ A20 en de A27. Het CDA is voorstander van een nieuwe westelijke oeververbinding. Dit levert kansen op om de haven van Rotterdam beter te ontsluiten en in de Zuidvleugel de economische ontwikkeling te stimuleren. Gedeelde verantwoordelijkheid tussen Rijk en provincie waar hoofdwegennet en onderliggend wegennet verbonden worden. Daarbij zullen in de komende vier jaar de aansluitingen van de N3 op de A15 en op de A16 (Drechtsteden) en van de N57 op de N218 worden verbeterd. Het CDA zet zich in om met het Rijk afspraken te maken om een vijftal nieuwe knelpunten aan te pakken: de N470/A12, A4/Beatrixlaan, N11/

Zoeterwoude, A4/Vijfsluizen en A15/Reeuwijk.

3.10 Het CDA maakt het openbaar vervoer aantrekkelijker door:

3.11 Het realiseren van OV-knooppunten in het Zuidvleugelnet waar diverse modaliteiten samen komen. De stadsregio's bouwen voort op Randstadrail en metro. Stedenbaan, Merwede Lingelijn, Rijn Gouwelijn en snelle en frequente busverbindingen tussen steden en woon-werkcentra zullen daarop aansluiten. Zo ontstaat een samenhangend, hoogwaardig netwerk met nieuwe en vernieuwde stations (zoals Bleizo, Sassenheim, 5x M-Lingelijn), met tenminste vier keer per uur per richting een verbinding. Daarbij moet station Dordrecht een intercity-station blijven. Het realiseren van OV knooppunten mag niet ten koste gaan van de reguliere buslijnen naar dorpen en kleinere kernen. Het CDA pleit dus niet alleen voor snelle verbindingen tussen de grote steden, maar ook voor een goede bereikbaarheid van de tussenliggende gemeenten voor alle bevolkingsgroepen. Onderzocht wordt op welke wijze de functie van het OV kan worden bevorderd door het stimuleren van fijnmazig/kleinschalig (duurzaam) OV als aanvulling en versterking van het bestaande netwerk.

3.12 Doorontwikkelen van het 'stedenbaanconcept': beter treinproduct, beter voor- en natransport en intensiever grondgebruik nabij stations. De toegankelijkheid en bereikbaarheid voor ouderen en minder validen wordt geoptimaliseerd en overstapfaciliteiten binnen het OV en tussen de modaliteiten worden verbeterd. P&R voorzieningen voor zowel auto als fiets bij stations worden uitgebreid. De stationsomgeving wint aan kwaliteit door het stimuleren van faciliteiten op het perron. De sociale veiligheid in het OV wordt verbeterd door meer gebruik te maken van camera's en extra

toezicht.

3.13 Investeren in hoogwaardige verbindingen in de Drechtsteden (inclusief de waterbus) en de buscorridors Alphen-Schiphol, Bollenstreek-Schiphol en Goeree Overflakkee-Hoeksche Waard-Rotterdam Zuidplein.

3.14 Het bevorderen van betere onderlinge aansluitingen/afstemmingen bij het vaststellen van de aankomst en vertrektijden van het OV.

3.15 Behoud en waar mogelijk uitbreiden van hoogwaardig openbaar vervoer over water in o.a. de regio Rijnmond-Drechtsteden.

3.16 Bij de overgang naar de OV-chipcard willen wij voor ouderen het verlaagde tarief handhaven en voor jongeren van 12-18 jaar een korting op het tarief invoeren.

3.17 Op weg met de fiets krijgt concreet vorm door:

3.18 Net als in de afgelopen periode 110 kilometer fietspad aan te leggen.

3.19 De verkeersveiligheid te vergroten door gedragsbeïnvloeding (van o.a. jonge weggebruikers) en aanpassingen van de inrichting van het wegennet. Samen met gemeenten willen we onveilige kruisingen, en op- en afritten aanpakken (rotondes, fietstunnels).

3.20 Fietspaden worden regelmatig beoordeeld op verlichting, gevaarlijke paaltjes, belijning, gaten in het wegdek en overhangende takken.

3.21 Een voortvarende uitvoering van de geplande snelfietsroutes Rotterdam - Delft - Den Haag en tussen Leiden - Den Haag.

3.22 Het ontwikkelen van stallingplaatsen bij

stations en OV-knooppunten wordt voortgezet.

3.23 De verkeersveiligheid wordt bevorderd door snel en langzaam verkeer te scheiden en door provinciale viaducten te beveiligen.

3.24 Om het verkeer schoner en duurzamer te maken is bijvoorbeeld een infrastructuur voor elektrisch rijden inclusief oplaadpunten nodig. Voor het verkeer over water worden de walstroomvoorzieningen uitgebreid. Indien nodig wordt regelgeving aangepast om energievragers en -aanbieders bij elkaar te brengen en het realiseren van dergelijke initiatieven zo eenvoudig mogelijk te maken.

3.25 Ruimte voor recreatief wandelen door het uitvoeren van het Wandelrouteplan 2010-2020.

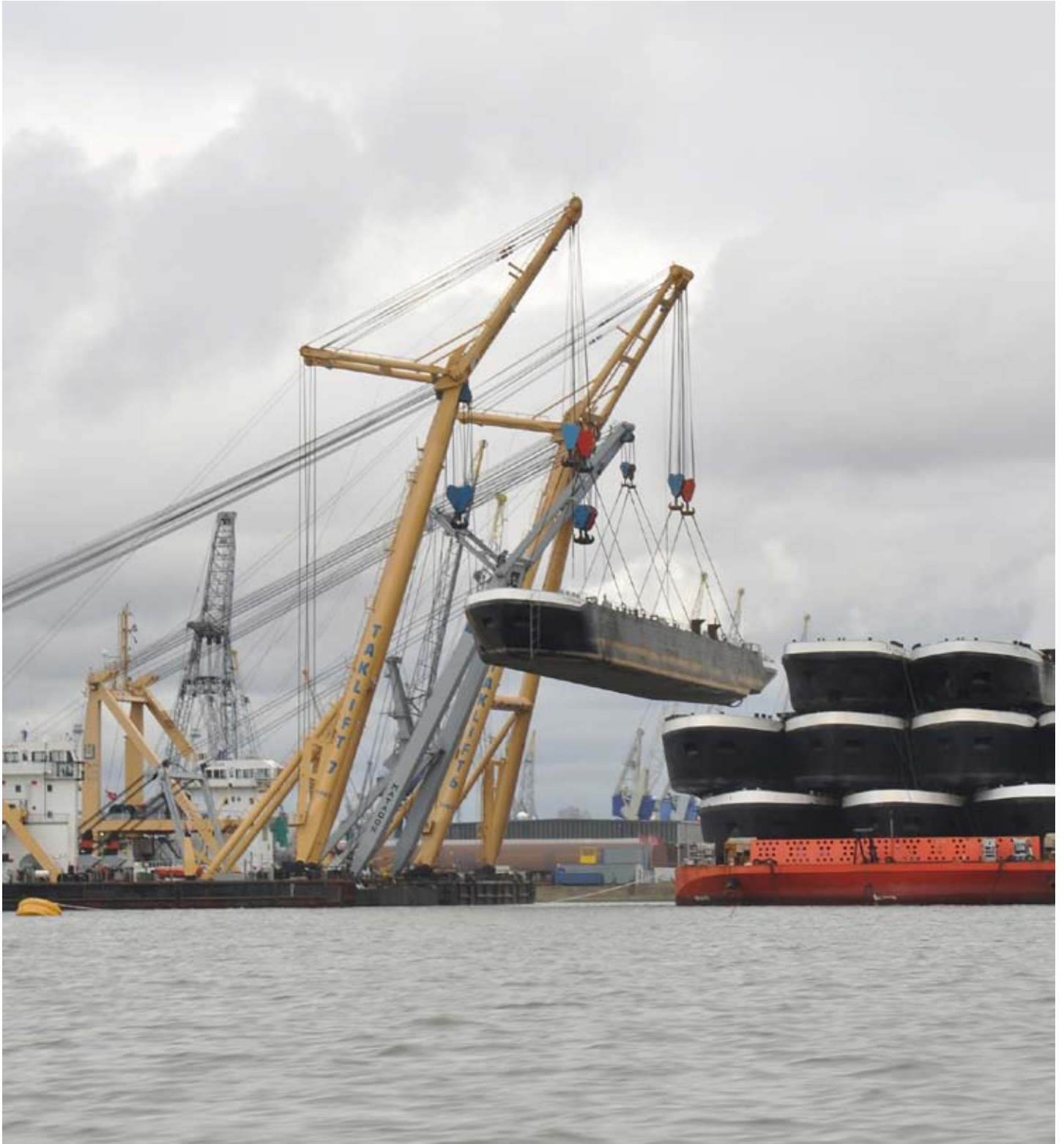
3.26 Vervoer over water kan in onze provincie verder worden versterkt door:

3.27 Bij te blijven dragen aan de ontwikkeling van inland-terminals bij Alphen aan den Rijn en Alblasserdam om de wegen van en naar de Rotterdamse haven te ontlasten.

3.28 In de periode 2011-2015 zal de Bochtafsnijding Delftse Schie bij Rotterdam-Overschie en de Tweede Sluiskolk Julianasluis bij Gouda worden gerealiseerd. De noodzakelijke aanpassing van een aantal bruggen zoals de Sint Sebastiaansbrug, de Hoornbrug en de Hartelbrug moeten in deze periode gerealiseerd worden.

3.29 Het Randstedelijke samenwerkingsverband GOVERA (GOederenVERvoer RAndstad) en het OV-bureau Randstad zullen worden geïntegreerd en uitgebouwd.

4 Economie

De economie van Zuid-Holland is van nationaal belang; bijna een kwart van het Bruto Nationaal Product wordt in onze provincie verdiend. Daar zijn we trots op. Een bloeiend bedrijfsleven – zowel midden- en kleinbedrijf als grote bedrijven – zijn goed voor welvaart en werkgelegenheid. Met de Rotterdamse haven, de petro-chemie, transport en logistiek is Zuid-Holland een economisch sterke regio. Maritieme techniek ontwikkelt zich in de Rijnmond en de Drechtsteden. Een provincie waar de greenport (bloemen, groente, fruit, bollen en bomen) floreert. Zuid-Holland huisvest wereldspelers in de maritieme sector en in water- en deltatechnologie. Naast deze ‘degelijke’ en misschien wat ‘traditionele’ sectoren groeit Zuid-Holland in de ICT- en telecomsector en de zakelijke dienstverlening (bijv. pensioenen en verzekeringen). Zuid-Holland biedt ruimte voor broedplaatsen van creatieve economie. De aanwezigheid van drie internationaal befaamde universiteiten in Delft, Leiden en Rotterdam zorgen voor een geweldige topkennisinfrastructuur. Den Haag manifesteert zich als regeringsstad en vestigingsplaats voor veel internationale bedrijven en instellingen; de stad van internationaal recht, vrede en veiligheid. Twee relatief jonge sectoren die een sterke groei kunnen doormaken en trekkers voor de toekomst kunnen worden zijn de Life & Health Science rond Leiden en Delft en Cleantech dat zich concentreert op de as Delft-Rotterdam. Ook de leisure-sector wint aan belang, bijvoorbeeld in Zoetermeer. De rol van de provincie is hier meestal regievoerend en faciliterend. Ze brengt partijen bij elkaar en kan waar nodig initiatieven stimuleren met subsidies ter compensatie voor de onrendabele kop van nieuwe investeringen.

De economische crisis gaat niet aan Zuid-Holland voorbij

Zuid-Holland heeft een goede, gezonde economische basis maar ontkomt niet aan de

crisis. Het werkloosheidspercentage is sinds 2008 toegenomen en de economische activiteit is ook in Zuid-Holland achteruit gegaan. Wil Zuid-Holland haar toppositie behouden dan zijn kennis en innovatie cruciaal. Hoewel de Zuid-Hollandse economie natuurlijk sterk afhankelijk is van (inter)nationale ontwikkelingen kan op provinciaal niveau een bijdrage worden geleverd aan het versterken van de economie om zo meer mensen aan het werk te krijgen.

Werklocaties

Goed bereikbare werklocaties zijn belangrijk voor economie en werkgelegenheid. Wij moeten daarbij zuinig zijn op onze watergebonden bedrijventerreinen omdat deze een belangrijke functie hebben om het goederenvervoer van de weg naar het water te halen. Gastuinbouw kan gezien worden als een bijzondere vorm van bedrijventerrein.

Veel van de werklocaties zijn verouderd en aan vernieuwing toe. Het CDA Zuid-Holland wil herstructurering bevorderen om te voorkomen dat er beslag wordt gedaan op de schaarse groene ruimte. Daarom moet er bij herstructureringsprojecten aantoonbare ruimte- en kwaliteitswinst worden geboekt. In de komende vier jaar zal terughoudend moeten worden omgegaan met het plannen van nieuwe werklocaties. Pas als de economische ontwikkeling daartoe aanleiding geeft kan er gesproken worden over aanvullingen bovenop de al geplande terreinen in de Provinciale Structuurvisie. Voor alle verzoeken om uitbreiding van werklocaties zullen wij de zogenaamde SER-ladder nauwgezet volgen. Dat betekent eerst bezien of op bestaande terreinen in een regio ruimte is, dan de mogelijkheden voor herstructureren benutten en pas als dat niet voldoende oplevert nieuwe locaties afwegen.

Het CDA is voor meervoudig ruimtegebruik op bedrijventerreinen en het stimuleren van de

toepassing van duurzame technieken op grond van de energie- en waterhuishouding. Om werklocaties niet te laten verloederen, kwaliteitsbewaking en duurzaamheid voortdurend in het oog te houden, kunnen vormen van parkmanagement helpen. Door publiek-private samenwerking willen wij ook daaraan een bijdrage leveren.

Detailhandel

Detailhandel is de spil in een vitale en levendige stad of kern en hoort dus niet thuis op een bedrijventerrein. De provincie zorgt ervoor dat detailhandel zich zoveel mogelijk in de kernen en wijken vestigt. De provincie zal aanvragen om detailhandel buiten de stad te vestigen in principe niet honoreren.

Landbouw, glastuinbouw, bollen- en boomteelt en visserij

Zuid-Holland is binnen Nederland de provincie met de grootste agrarische productiewaarden en biedt ruimte aan veel agrarische (top) ondernemers. Het CDA vindt dat dat zo moet blijven. De grootste bedreigingen zijn de relatief hoge grondprijzen en de dreigende verzilting. Het eerste wil het CDA beheersen door een zo helder mogelijk planologisch beleid. Het tweede door de zoetwatervoorziening tot het uiterste te bevorderen.

De provincie biedt verder ruimte aan de ontwikkeling van agrarische bedrijven. Beperkingen daarvoor in de ruimtelijke regelgeving worden zo mogelijk weggenomen. Gestreefd wordt naar het behouden van goed landbouwareaal, onder meer door het positief te bestemmen in de provinciale structuurvisie. Een ontwikkeling waarbij Zuid-Hollandse boeren meer produceren voor de regionale markt of daarvoor andere aanvullende activiteiten ontwikkelen (zoals recreatie) wordt positief beoordeeld, vooral voor bedrijven nabij de grotere steden. De

provincie schept daarvoor extra ruimte, in de regelgeving, maar bijvoorbeeld ook door verbetering van verbindingen. In een aantal gebieden is door bodemdaling en verzilting op langere termijn landbouw op de huidige schaal niet meer rendabel. Functieverandering van deze gebieden, extensivering van het agrarisch gebruik en inschakeling van agrariërs voor groene en blauwe diensten zijn daar dan mogelijke alternatieven.

De provincie blijft zich inzetten voor voldoende areaal voor de glastuinbouw. Daarbij worden drie lijnen gevolgd:

- a) Inbreiding in bestaande locaties door herstructurering en het benutten van ruimte die nu voor andere functies wordt gebruikt;
- b) Uitbreidingsruimte aan bestaande glasconcentratiegebieden in combinatie met het saneren van verspreid glas;
- c) Uitwerking van de afspraken met de provincie Noord-Holland voor ruimte net over de grens aansluitend op Prima Vera.

Het CDA beoogt hiermee ca 500 ha aanvullend teeltareaal te winnen bovenop de nu beschikbare ruimte. Omdat de uitbreidingsruimte in Zuid-Holland beperkt is en wij verantwoord willen omgaan met het ruimtegebruik zetten we in op het moderniseren en herstructureren van verouderde glasgebieden. Wij zijn voor het opzetten van een publiek-privaat herstructureringsfonds glastuinbouw.

In de afgelopen vier jaar hebben wij ons sterk gemaakt voor het opruimen van ongeveer 200 hectare verspreid liggende en verouderde glasopstanden. Wij zien ook kansen voor de komende periode door voor circa 100 hectare afspraken te maken met inzet van de Ruimte-voor-Ruimte-regeling en financiële bijdrages voor sanering. Het landschap zal daardoor een stuk mooier worden.

Een sterke greenpoort die wordt belemmerd

door vastlopend verkeer heeft geen toekomst. Daarom werken wij met de sector en kennisinstellingen samen aan het ontwikkelen van slimme greenportlogistiek, multimodale knooppunten en goede ontsluiting en bereikbaarheid. Als we dit goed aanpakken leidt dat tot ontlasting van de wegen en aanzienlijke milieuwinsten. Innovatie door duurzame energiebronnen en zelfvoorzienendheid in het watergebruik, zal de tuinbouw verder verduurzamen. Dit proces willen we dan ook krachtig ondersteunen.

Ondanks de druk van de verstedelijking in de Bollenstreek wordt het areaal eerste klas bollengrond (2625 ha) gehandhaafd. Opruiming van de verrommeling draagt daaraan bij. De boomteelt rond Boskoop is een vitale bedrijfstak, die een landelijke en internationale uitstraling heeft. Ook hier kiest het CDA samen met de ondernemers voor herinrichting boven de uitleg van nieuwe gebieden. Juist in het gebied rond Boskoop liggen unieke kansen om het begrip duurzaamheid een ruimtelijke en economisch rendabele invulling te geven. Er blijft ruimte voor de visserijsector. De afgelopen jaren heeft de provincie zich met succes ingespannen om ook deze sector toekomst te blijven bieden.

Kennis en innovatie

De economie van Zuid-Holland kan sterker groeien door de inzet van kennis en innovatie. Het succesvolle clusterbeleid moet worden voortgezet. Met dit clusterbeleid concentreert het provinciaal beleid zich op de sterkste economische clusters in Zuid-Holland (Greenports, Life & Health sciences, water en deltatechnologie, en transport en logistiek). Daarbij zet het CDA in op verdere verduurzaming van de economische activiteiten en steunen we de ontwikkeling van een Cleantechcluster dat zich nu ontwikkelt op de as Delft-Rotterdam. De Gouden Driehoek Economie, Innovatie en Duurzaamheid zorgt

voor een versterking van de concurrentiekracht van de Randstad als geheel! In een wereld waarin steeds meer sprake is van concurrentie tussen regio's, is dit cruciaal.

In onze provincie ontwikkelen zich innovatieve campussen of "hotspots" zoals Leiden Bioscience, Campus Den Haag, Technopolis tussen Delft en Rotterdam en Stadshavens in Rotterdam. Deze hebben een sterke aantrekkingskracht op (ook internationale) bedrijven, kenniswerkers en onderzoek. Omdat deze de kraamkamers van innovatie en werkgelegenheid kunnen zijn, willen wij deze ondersteunen met een gezamenlijke inspanning van alle partijen in de Zuidvleugel.

De Kennisalliantie zal bedrijven en kennisinstellingen blijven koppelen en innovatieve clusterprojecten faciliteren. Geldstromen vanuit Europa (EFRO), Rijk (Pieken in de Delta, FES) en provincie worden zoveel mogelijk gebundeld en geconcentreerd ingezet op innovatie in de clusters. Om de samenwerking te bevorderen en de bestuurlijke drukte te verminderen zal onderzocht worden of een Regionale Ontwikkelingsmaatschappij – naar Brabants voorbeeld – de verschillende decentrale initiatieven kan bundelen en de slagkracht kan vergroten. Ons uitgangspunt blijft dat de provincie geen individuele bedrijven ondersteunt maar wel samenwerkingsprojecten die een grotere uitstraling hebben binnen de clusters. Naast deze regionale uitwisseling van kennis is het ook van belang voor het Zuid-Hollandse bedrijfsleven en kennisinstellingen om de huidige succesvolle samenwerking op regionaal overheidsniveau met China voort te zetten.

Arbeidsmarkt en Onderwijs

Knelpunten die zich voordoen op regionale arbeidsmarkten of binnen de clusters worden aangepakt. De provincie blijft de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt verbeteren

met drie actielijnen:

- a) de doorstroom binnen het beroepsonderwijs vergroten (vmbo–mbo–hbo);
- b) de dualisering versterken door een sterkere betrokkenheid van het bedrijfsleven bij beroepsopleidingen;
- c) het delen van kennis faciliteren door bijvoorbeeld docenten en studenten te verbinden aan innovatieprojecten in bedrijven.

Ondernemerschap

Een vitale economie drijft op ondernemerschap. Dat moet daarom volop de ruimte krijgen, door regeldruk aan te pakken, minder administratieve lasten, snelle procedures en een gezond en uitdagend startersbeleid. Het CDA wil starters kansen blijven bieden door jongeren in hun opleiding kennis te laten maken met het ondernemerschap via de Stichting Jong Ondernemen en startercentra als “Yes–Delft” bij de universiteiten/hogescholen. Recent gestarte bedrijven die doorgroeien kunnen prima geholpen worden door oudere, ervaren (voormalige) ondernemers via het Ondernemersklankbord. Er is ook ruimte en aandacht voor het ondernemerschap door allochtonen. De provincie stimuleert het financieren en realiseren van kansrijke projecten via publiek–private samenwerking.

Toerisme

Het toerisme is in Zuid–Holland niet alleen belangrijk voor recreatie en natuur, het is ook een belangrijke economische sector waar veel mensen werken. Het is belangrijk dat Zuid–Holland haar activiteiten op dit gebied afstemt met bedrijfsleven en andere overheden en niet doet wat andere partijen al doen. Onze inzet kan gericht worden op bijvoorbeeld versterking van de dagrecreatie in het Groene Hart, de watersport in de Delta– en plassengebieden of het stimuleren van de gezamenlijke kwaliteit en het eigen karakter van onze Zuid–Hollandse badplaatsen.

Regionaal vliegverkeer

Bereikbaarheid is een economische drager van de provincie. Daarom zal Rotterdam– the Hague Airport zich als zakenvliegveld binnen de afgesproken geluidscontouren verder moet kunnen ontwikkelen.

Internationaal

Zuid–Holland is een open en internationaal georiënteerde provincie. De provincie moet het bedrijfsleven en kennisinstellingen via handelsmissies ondersteunen bij het verkennen van kansen in het buitenland. Vestiging van buitenlandse bedrijven of instellingen in onze provincie wordt bevorderd.

Concrete keuzes

4.1 In de komende vier jaar willen wij ca. 1.000 hectare verouderde werklocaties (bedrijventerreinen, glastuinbouw of kantorenlocaties) herstructureren. Daarvoor wordt een herstructureringsfonds gevormd.

4.2 Wij zijn terughoudend met de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen en zullen daarbij zorgvuldig de SER–ladder systematiek volgen. We kiezen dus voor het beter benutten van de beschikbare ruimte en voor meervoudig ruimtegebruik boven de ontwikkeling van nieuwe terreinen.

4.3 Wanneer bedrijventerreinen/glaslocaties worden getransformeerd naar andere functies moet er op regionaal niveau ruimtelijke compensatie worden gevonden.

4.4 Meervoudig ruimtegebruik op bedrijventerreinen wordt gestimuleerd.

4.5 Reguliere detailhandel hoort thuis in de kernen en wijken, niet buiten de steden en dorpen.

4.6 Behoud van landbouwareaal en veeteeltareaal door positieve bestemming in de provinciale structuurvisies, facilitering van agrarisch ondernemen, verbetering van infrastructuur en verbetering van de bedrijfscultuur door inzet van kavelruil. Verbinden stad-platteland en inschakeling van agrariërs voor groene en blauwe diensten.

4.7 Er komt 500 ha aanvullend teeltareaal in de glastuinbouw bovenop de nu beschikbare ruimte.

4.8 In nauwe samenwerking met bedrijven en lokale overheden wordt ruimte geboden (fysiek, regelgeving, flankerend beleid rond mobiliteit etc.) voor een succesvolle herstructurering van de boomteeltsector rond Boskoop.

4.9 Toekomstige en te herstructureren bedrijventerreinen dienen zo veel mogelijk ingericht te worden met verschillende ontsluitingsmogelijkheden (weg en water). Bij het plannen van nieuwe locaties wordt hiermee rekening gehouden.

4.10 Handhaving van het areaal bollengrond in de Bollenstreek.

4.11 Het CDA steunt de ambitie om in 2022 weer een Floriade in Zuid-Holland te houden, als symbool en stimulans voor innovatie en ondernemerschap.

4.12 Voortzetten van het succesvolle regionaal economisch beleid met clustervorming, innovatie en campusontwikkeling.

4.13 De provincie ondersteunt geen individuele bedrijven maar wel samenwerkingsprojecten die een grotere uitstraling hebben binnen de clusters.

4.14 In het belang van het Zuid-Hollandse

bedrijfsleven zet de provincie de samenwerking met Chinese regionale overheden voort.

4.15 De provincie verbetert de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt, vooral bij concrete arbeidsmarktknelpunten in bepaalde regio's of sectoren.

4.16 De provincie biedt startende ondernemers meer kansen door studenten kennis te laten maken met het ondernemerschap via stichtingen als Jong Ondernemen, starterscentra en coaching via het Ondernemersklankbord. De provincie zal daarbij speciale aandacht gaan besteden aan de belangen en posities van de zelfstandige ondernemers en van de ZZP-ers.

4.17 De provincie stimuleert het financieren en realiseren van kansrijke economische projecten via publiek-private samenwerking en onderzoekt de mogelijkheden van een regionale ontwikkelingsmaatschappij met een investeringsfonds.

4.18 Rotterdam-The Hague Airport kan zich als zakenvliegveld verder ontwikkelen binnen de afgesproken geluidscontouren. Bij deze ontwikkeling moet het stilte gebied Midden-Delfland zo veel als mogelijk worden ontzien.

4.19 De provincie zet zich in werkgevers die hooggekwalificeerde werkgelegenheid bieden en aanjagers zijn van de economie, zoals ESA-ESTEC, te behouden voor Nederland en de provincie Zuid-Holland. Daarvoor dienen voorwaarden en faciliteiten te worden gecreëerd waar mogelijk.

4.20 Het CDA Zuid-Holland zal zich actief inzetten voor het behoud en ontwikkeling van de visserijsector, door onder andere subsidiemogelijkheden vanuit het Rijk of Europese Unie voor de visserij te faciliteren.

5 Samenleving en cultuur

Het CDA stelt mensen centraal en wat zij met elkaar voor de samenleving kunnen betekenen. Te lang is gedacht in termen van het overnemen van verantwoordelijkheden door de overheid. Het resultaat is een verzorgingsstaat die de financiële én sociale spankracht van de samenleving te boven gaat.

De oplossingsrichting voor een samenleving waarin kwaliteit van (samen)leven centraal staat, moet vooral gezocht worden in de kracht van samenwerkende mensen en organisaties. De rol van de provinciale overheid op klassieke sociale thema's als zorg, onderwijs, integratie en samenlevingsopbouw is zeer beperkt. Het CDA kiest er voor om terughoudend te zijn waar het gaat om directe provinciale bemoeienis op deze terreinen.

Een actieve rol van de overheid op deze sociale thema's ligt op het niveau van de buurten, wijken en gemeenten. De rol van de provincie is slechts een afgeleide; ervoor zorgen dat krachtige gemeenten hun lokale samenleving kunnen versterken, bijvoorbeeld door de instandhouding van tweedelijns ondersteuningsfuncties.

Daarnaast heeft de provincie de wettelijke taak op het gebied van jeugdzorg. Een taak die ter discussie staat. Het CDA vindt dat de jeugdzorg vooral zo dicht mogelijk bij de jongeren en gezinnen moet worden georganiseerd. Sterke gemeenten zouden deze taak – in samenhang met allerlei andere beleidsterreinen – goed moeten kunnen invullen. Zolang de provincie nog verantwoordelijk is, richt zij zich op een goede toegankelijkheid voor kinderen en jongeren die er een beroep op doen. Weg met de wachtlijsten! Een belangrijke voorwaarde daarvoor is dat behandeling aan een duidelijke termijn wordt gebonden en de cliënt daarna uitstroomt uit de zorg. De provincie blijft de samenwerking tussen jeugdzorginstellingen onderling en met gemeentelijke

jeugdvoorzieningen zoals de Centra voor Jeugd en Gezin bevorderen. De gemeentelijke Centra voor Jeugd en Gezin vormen daarbij het coördinatiepunt.

Vanuit de visie op kerntaken maakt de provincie wel een beslissend verschil in de zorg voor cultuur en vooral het cultureel erfgoed in onze provincie. Het CDA onderschrijft de richting van de Commissie Ladders op dit punt; behoud en versterking van het cultureel erfgoed ligt in het verlengde van de ruimtelijke taken van de provincie. Onze leefomgeving wordt beter, mooier en duurzamer wanneer de historische componenten daarvan beter worden gebruikt en ontwikkeld. Van oudsher en vanuit de bovengemeentelijke functie heeft de provincie ook een bijzondere rol bij het goed functioneren van de diverse regionale omroepen.

Concrete keuzes:

5.1 De provincie zet zich met hart en ziel in voor de jeugdzorg. Daarbij richt zij zich vooral op de verkorting van wachtlijsten en een betere samenwerking, ook met gemeenten en op regionaal niveau. Bij de overdracht van de jeugdzorg aan gemeenten richt de provincie zich, naast het overdragen van taken, op het overdragen van expertise. De jeugdzorg dient te zijn gericht op vergroting van de eigen kracht van gezinnen.

5.2 Op het gebied van Wonen–Zorg–Welzijn stimuleert de provincie dat gemeenten en corporaties concrete prestatieafspraken maken. Dit basisinstrumentarium wordt in veel gemeenten nog te weinig benut. Deze doelstelling wordt opgenomen in de Provinciale Woonvisie. Gemeenten krijgen hierbij de ruimte om al dan niet tijdelijk extra woningruimte te creëren, bijvoorbeeld door het plaatsen van spaceboxen voor jongeren en studenten.

5.3 De provincie draagt bij aan het bundelen

van kennis en krachten, om het cultureel erfgoed mooi te houden en voor zoveel mogelijk bewoners aantrekkelijk en toegankelijk te maken. Bij de verdere inrichting van Zuid-Holland blijft de geschiedenis van de provincie toegankelijk en bruikbaar voor zoveel mogelijk inwoners.

5.4 Een aantal mooie, maar tegelijkertijd kwetsbare landschappen in de provincie moet een beschermde status krijgen, zodat deze ook voor toekomstige generaties behouden blijven. De provincie dient beleid te ontwikkelen die dit uitgangspunt verder gestalte gaat geven.

5.5 Molens, bijzondere kerktorens, landgoederen en hun omgeving worden bewaard en beschermd voor komende generaties.

5.6 Het CDA vindt provinciaal beleid tot bescherming en behoud van religieus erfgoed noodzakelijk. Ook wordt aandacht gegeven aan educatie en kennisoverdracht over onze cultuurhistorie.

5.7 Na voltooiing van de reorganisatie van het bibliotheekwezen is de provincie, net als bij andere sociaal-culturele sectoren, verantwoordelijk voor de tweedelijnszorg. Deze tweedelijnszorg moet nog meer vraaggericht worden vormgegeven, onder meer door verandering van de financieringssystematiek. Daarmee komt er ook ruimte voor het werk van identiteitsgebonden organisaties.

5.8 De regionale omroepen RTV West en RTV Rijnmond moeten meer samenwerken. De provincie kan hierop sturen door middel van subsidievoorwaarden. De omroepen moeten regionaal herkenbare programma's brengen voor stad en platteland. Omdat beide zenders ook een functie hebben bij regionale rampen, dient hun bereik in de hele provincie gegarandeerd te zijn.

6 Finanziën

Financiën zijn vaak het sluitstuk van de provinciale huishouding. De recente financiële crisis onderstreept dat het van enorm belang is om de financiële huishouding op orde te hebben. Houdbare en solide provinciale financiën vormen het uitgangspunt voor het CDA. Nu al beschikt Zuid-Holland over minder reserves dan de andere provincies. Bezuinigingen die het Rijk aan de provincies oplegt, beperken de financiële armslag van de provincie Zuid-Holland in de komende periode nog eens extra. Het CDA maakt duidelijke keuzes om de financiën gezond te houden.

Concrete keuzes

Een solide financieel beleid:

6.1 Het advies van de Raad voor de Financiële verhoudingen van maart 2009, met name ten aanzien van de verdeling van het provinciefonds, is voor Zuid-Holland de inzet bij de verdere onderhandelingen met het Rijk en de overige provincies.

6.2 In het geval van bezuinigingen door het Rijk op de budgetten van de andere overheden is voor het CDA een korting op de algemene uitkering van het provinciefonds alleen acceptabel als deze volgens het 'samen trap-op, samen trap-af principe' wordt uitgevoerd.

6.3 Een sluitende meerjarenbegroting is het uitgangspunt van provinciaal beleid.

6.4 Daarbij moeten we, zeker in deze onzekere tijden conservatief begroten en de korting op het provinciefonds al meenemen in de meerjarenbegroting.

6.5 Bezuinigen doen we niet door de kaasschaaf methode, maar door concreet bestaande taken te schrappen of anders in te vullen. Voorbeelden zijn invoering van agrarisch natuurbeheer, waarbij een reële beloning voor de inzet wel uitgangspunt blijft en heroverweging van provinciale subsidies. Mobiliteit wordt bij bezuinigingen zoveel mogelijk ontzien.

6.6 Er worden middelen vrijgemaakt voor

de herstructurering van bedrijventerreinen en glastuinbouwgebieden.

6.7 Bij de overdracht van taken in medebewind naar andere overheden gaan alleen de daarvoor geormerkte ontvangen uitkeringen mee met de overdracht. Daarbij heeft de provincie oog voor de discrepantie tussen geormerkt budget en verwachte werkelijke kosten voor de andere overheden.

Een slanke en efficiënte provinciale organisatie:

6.9 Het CDA kiest voor een kleine, slagvaardige en duurzame provinciale overheid, die de samenleving faciliteert en zich beperkt tot essentiële taken.

6.10 Een provincie die de broekriem moet aanhalen werkt aan een efficiënte organisatie.

Programma's als 'organisatie van de toekomst', 'provincie nieuwe stijl' en modernisering van de ambtelijke cultuur moeten een vervolg krijgen. Terugbrengen van het aantal ambtenaren gaat hand in hand met het laten vervallen van taken.

6.11 Investerings in een efficiëntere organisatie mogen alleen als deze binnen 4 jaar worden terugverdiend door besparingen als gevolg van deze investeringen.

6.12 De inhuur van extern personeel wordt zoveel mogelijk beperkt. De voorkeur gaat uit naar effectieve en efficiënte inzet van de eigen medewerkers. Voor piekbelasting en specialistisch werk is inhuur mogelijk.

Een financieel beleid dat inwoners en bedrijven niet belemmert maar stimuleert:

6.13 In de huidige economische situatie worden burgers en bedrijven financieel zo veel mogelijk ontzien om de economische groei te stimuleren. Daarom verhogen wij de lasten voor burgers en bedrijven in de komende periode niet. Alleen een eventuele inflatiecorrectie is mogelijk.

6.14 Wij werken aan minder bureaucratie en een aanzienlijke en aantoonbare vermindering van de administratieve lasten.

6.15 Bij de introductie van één nieuwe regel schaffen we twee oude af.

6.16 De provincie betaalt facturen binnen 30 dagen. De provincie heeft ook hier een voorbeeldfunctie voor bedrijven en inwoners.

6.17 Waar mogelijk gaat de provincie kansrijke publiek-private samenwerkingsverbanden (PPS) aan. De provincie vervult een actieve aanjagersrol en heeft een visie op de verdere vormgeving van PPS .

6.18 Het aanbestedingsbeleid biedt kansen voor alle bedrijven, dus ook voor het MKB.

De provincie zet haar financiële middelen resultaatgericht in:

6.19 De provincie werkt met SMART¹ – doelstellingen en legt daarover transparant verantwoording af.

6.20 Overprogrammering (meer activiteiten plannen dan er geld beschikbaar is omdat er elk jaar projecten niet uitgevoerd kunnen worden) is nodig om te voorkomen dat de provinciebudgetten niet volledig worden benut en om ervoor te zorgen dat er zoveel mogelijk projecten worden uitgevoerd.

6.21 Wij pleiten voor een brede heroverweging van alle provinciale subsidies, die niet vanuit de landelijke overheid worden opgedragen. Het moet duidelijk zijn dat de subsidies leiden tot het beoogde resultaat.

De provinciefinanciën zijn transparant:

6.22 De provinciale financiën zijn voor iedereen begrijpelijk en inzichtelijk.

6.23 Financiële meevallers blijven in eerste instantie beschikbaar voor het oorspronkelijke doel en worden anders toegevoegd aan de reserves om de provincie solide en toekomstbestendig te maken. Er wordt niet meer gereserveerd dan strikt noodzakelijk.

6.24 Eventuele financiële tegenvallers worden binnen het betreffende programma opgevangen.

6.25 Wij geven de voorkeur aan dotaties aan

¹ Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdsgebonden

specifieke bestemmingsreserves boven de algemene reserves. Provinciale Staten kunnen hierop beter toezicht houden.

6.26 Provinciaal toezicht op gemeenten vindt terughoudend plaats. In eerste instantie ligt de verantwoordelijkheid bij de gemeenteraden. De provincie geeft echter wel invulling aan de wettelijke toezichtstaak, zeker in de komende financieel roerige tijden.

Colofon

De programcommissie voor het
verkiezingsprogramma van
CDA Zuid-Holland 2011–2015 bestaat uit:

Arend-Jan van der Vlugt
Asje van Dijk
Claudia Füss
Govert Veldhuijzen (schrijver)
Hans Démoed
Hans Franken
Hans Horlings
Jaap de Gruijter (schrijver)
Lianne Dekker (voorzitter)
Liesbeth Spies
Marco Heemskerk
Marischa Kip
Martijn de Haas
Meindert Stolk (redactie)
Nicolette Bos (secretaris)
Nicolien van Vroonhoven-Kok
Peter Noordhoek
Pieter Hellinga
Tony de Bos

Fotografie: Angelica Bekkers-Gonçalves,
Dirk Hol, Allesandro Vecchi

Lay-out: Maaike Kamps

Drukwerk: Akxifo

Oplage: 900 exemplaren

U kunt dit verkiezingsprogramma ook
downloaden op de site
www.zuidholland.cda.nl

Den Haag, 20 december 2010

Notities

CDA